

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПЪРВО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО MARGUŠ срещу ХЪРВАТИЯ

(Жалба № 4455/10)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

13 ноември 2012 г.

Отнасяне до Голяма камера

18/03/2013 г.

Настоящото решение става окончателно съгласно член 44 § 2 от Конвенцията. То може да претърпи редакционни промени.

По делото Marguš срещу Хърватия,

Европейският съд по правата на човека (Първо отделение), заседаващ като Камара в състав:

Anatoly Kovler, *председател*,

Nina Vajić,

Peer Lorenzen,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse – *съдии*,

и Søren Nielsen, *секретар на отделението*,

след разисквания в закрито заседание на 23 октомври 2012 г.,

постанови следното решение, прието на същата дата:

ПРОИЗВОДСТВОТО

1. Делото е образувано по жалба (№ 4455/10) срещу Република Хърватия, подадена в Съда по реда на член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от г-н Fred Marguš, хърватски гражданин („жалбоподателя“), на 31 декември 2009 г.

2. Жалбоподателят е представляван от г-н P. Sabolić, адвокат, практикуващ в гр. Osijek (Осиек). Хърватското правителство („Правителството“) е представлявано от своя агент г-жа Š. Stažnik.

3. Жалбоподателят се оплаква по-специално от нарушаване на неговите права делото му да бъде гледано от безпристрастен съд, да се защитава лично и да не бъде съден два пъти. Материалите по делото са изпратени на Правителството на 5 септември 2011 г. Освен това Съдът взе решение да се произнесе едновременно по допустимостта и по съществуването на жалбата (член 29 § 1).

ФАКТИТЕ**I. ФАКТИЧЕСКИ СЪСТАВ**

4. Жалбоподателят е роден през 1961 г. и понастоящем изтърпява наказание лишаване от свобода в държавния затвор в Lepoglava.

A. Първа група наказателни производства срещу жалбоподателя (дело № К-4/97)

5. На 19 декември 1991 г. Дирекцията на полицията в гр. Осиек внася в Окръжния съд на Осиек [Osijek County Court] обвинително постановление срещу жалбоподателя и пет други лица, в което се твърди, че жалбоподателят, служещ в Хърватската армия, е убил няколко цивилни лица.

6. На 25 септември 1992 г. е приет Законът за амнистия за наказателно преследване и наказателни дела за престъпления, извършени по времето на въоръжените конфликти и войната срещу Република Хърватия (*Zakon o oprostju od krivičnog progona i postupka za krivična djela počinjena u oružanim sukobima i u ratu protiv Republike Hrvatske*).

7. На 20 април 1993 г. военният прокурор на Осиек внася обвинителен акт срещу жалбоподателя в Окръжния съд на Осиек за убийство, причиняване на тежка телесна повреда, поставяне в опасност на живот и имущество и кражба. Релевантната част от обвинителния акт гласи:

„първият обвиняем, Marguš Fred

1. на 20 ноември 1991 г. около 7:00 ч сутринта в [населеното място] Љерин ... стреля четири пъти с автоматично оръжие по S.B. ..., в резултат на което S.B. починал;

...

2. по същото време и на същото място, посочени в т. 1, ... стреля няколко пъти с автоматично оръжие по V.B. ..., в резултат на което V.B. починал;

...

3. на 10 декември 1991 г. отвежда N.V. в гората „Vrbik“, намираща се между Љерин и Ivanovac ... и стреля в него два пъти с автоматично оръжие ..., в резултат на което N.V. починал;

...

4. по същото време и на същото място, посочени в т. 3, стреля с автоматично оръжие по Ne.V. ..., в резултат на което тя починала;

...

6. на 28 август 1991 г. около 3:00 ч през нощта поставя експлозиви в търговски помещения в Љерински Martinovec ... и причинява материални щети;

...

7. на 18 ноември 1991 г. в 0:35 ч в Љерин поставя експлозиви в къща ... и причинява материални щети ...;

...

8. на 1 август 1991 г. в 15:30 ч в Љерин стреля по R.C., като му причинява лека телесна повреда, след това ... нанася ритници на V.Ž. ..., като му причинява

тежка телесна повреда ... нанася ритници и на R.C., като му причинява допълнително и лека телесна повреда ...;

...

9. между 26 септември и 5 октомври 1991 г. в Šerip ... открадва няколко огнестрелни оръжия и патрони ...;

...“

Впоследствие срещу него е повдигнато обвинение и за присвояване на няколко трактора и други машини, собственост на други лица.

8. На 25 януари 1996 г. заместник-военният прокурор на Осиек оттегля обвиненията по точки 3, 4, 6, 7 и 9 от обвинителния акт, както и обвиненията в присвояване на чужди вещи. Добавя се ново обвинение срещу жалбоподателя, с което същият е обвинен, че на 20 ноември 1996 г. около 7:00 ч сутринта в Šerip е стрелял в дете, лицето Sl.B., и му е причинил тежка телесна повреда.

9. На 24 септември 1996 г. е приет Законът за общата амнистия. Той предвижда, че на обща амнистия подлежат всички престъпления, извършени във връзка с войната в Хърватия в периода между 17 август 1990 г. и 23 август 1996 г., с изключение на деянията, съставляващи тежки нарушения на хуманитарното право, както и на военните престъпления, включително геноцид (вж. точка 22 по-долу).

10. На 24 юни 1997 г. състав на Окръжен съд Осиек с председател съдия М.К. прекратява наказателното производство на основание на Закона за общата амнистия. Съответната част от определението за прекратяване гласи:

„Окръжният съд на Осиек ... на 24 юни 1997 г. постанови: ПРЕКРАТЯВА на основание на чл. 1, ал. 1 и 3 и член 2, ал. 2 от Закона за общата амнистия наказателното производство срещу Fred Marguš, обвиняем за две убийства ..., причиняване на тежка телесна повреда ... и поставяне в опасност на живота и имуществото на други лица ..., образувано по обвинителен акт, внесен от Окръжната прокуратура на Осиек ... на 10 февруари 1997 г.

...

Мотиви

С обвинителен акт № Kt-1/93 от 20 април 1993 г. Военната прокуратура на Осиек обвинява Fred Marguš в три убийства, съставляващи особено тежък случай по чл. 35, ал. 1 от Наказателния кодекс; в едно убийство, съставляващо особено тежък случай по чл. 35, ал. 2, т. 2 от Наказателния кодекс; в две престъпления, които поставят в опасност живот и имущество ... по чл. 153, ал. 1 от Наказателния кодекс; в причиняване на тежка телесна повреда по чл. 41, ал. 1 от Наказателния кодекс; в кражба на оръжие или друго стрелково оборудване по чл. 223, ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс; и в кражба, съставляваща особено тежък случай по чл. 131, ал. 2 от Наказателния кодекс ...

Горепосоченият обвинителен акт бе значително изменен след изслушването пред Военния съд на Осиек на 15 януари 1996 г., като заместник-военният прокурор на Осиек оттегли някои от обвиненията и промени както

обстоятелствената част и правните изводи, така и правната квалификация на някои от престъпленията.

В резултат на тези промени обвиняемият Fred Marguš остана обвинен в извършването на две убийства по чл. 34, ал. 1 от Наказателния кодекс, в причиняване на тежка телесна повреда по чл. 41, ал. 1 от Наказателния кодекс и в поставяне в опасност на живот и имущество ... по чл. 146, ал. 1 от Наказателния кодекс ...

След закриването на военните съдилища делото е изпратено на Окръжна прокуратура Осиек, която поема функциите на обвинението за тези престъпления и сезира Окръжен съд Осиек за продължаване на наказателното производство. В този съд делото бе разпределено на тричленен състав в контекста на прилагането на Закона за общата амнистия.

След като разгледа материалите по делото съставът стигна до извода, че условията по чл. 1, ал. 1 и 3 и по чл. 2, ал. 2 от Закона за общата амнистия са изпълнени и че подсъдимият не е изключен от амнистията.

Горепосоченият закон предвижда обща амнистия за престъпления, извършени по времето на агресията, въоръжените бунтове и въоръжения конфликт ... в Република Хърватия. Общата амнистия обхваща престъпления, извършени между 17 август 1990 г. и 23 август 1996 г.

Общата амнистия изключва единствено извършителите на най-тежки нарушения на хуманитарното право, които съставляват военни престъпления, както и на определени престъпления, посочени в член 3 от Закона за общата амнистия. Тя изключва също така извършителите на други престъпления по Наказателния кодекс ... които не са извършени по време на агресията, въоръжените бунтове или въоръжения конфликт и които не са свързани с агресията, въоръжените бунтове или въоръжения конфликт в Хърватия.

На подсъдимия Fred Marguš е предявено обвинение за три престъпления, извършени в Сърп на 20 ноември 1991 г. и за едно престъпление, извършено в Сърп на 1 август 1991 г.

Първите три от тези престъпления се отнасят до най-трудния период и са по времето на най-тежките нападения срещу Осиек и Източна Хърватия непосредствено след падането на гр. Vukovar и по времето на най-ожесточените боеве за Laslovo. В тези боеве подсъдимият се отличава като командир, показал изключителна смелост и е предложен за повишаване в чин лейтенант от командира на трети батальон на 106-та бригада от Хърватската армия, който е негов командир по онова време.

По време на критичния период във връзка с първите три престъпления подсъдимият действа в качеството си на член на Хърватската армия; през онзи най-тежък период, действащ като командир на отделение, той опитва да предотврати падането на едно населено място в ръцете на противника тогава, когато има непосредствена опасност от това. Четвъртото престъпление е извършено на 1 август 1993 г., когато подсъдимият действа като служещ в Мобилизационния резерв на Сърп, облечен е във военна маскировъчна униформа и използва армейски оръжия. Подсъдимият постъпва в Мобилизационния резерв през юли 1993 г. след добре известните събития и започването на въоръжения бунт в село Tenja, близо до Осиек.

Деянията, в които е обвинен, са тясно свързани – предвид времето и мястото на разглежданите събития – с агресията, въоръжените бунтове и въоръжения

конфликт в Хърватия и са извършени в посочения от Закона за общата амнистия период от време.

...

Като съобрази тези обстоятелства, съдът намира, че са изпълнени всички законови условия за прилагането на Закона за общата амнистия ...“.

11. На неизяснена дата Прокуратурата внася протест за защита на законността (*zajtjev za zaštitu zakonitosti*) във Върховния съд, с който иска от съда да установи нарушение на чл. 3, ал. 2 от Закона за общата амнистия.

12. На 19 септември 2007 г. Върховният съд се произнася по горепосочения протест, като установява, че горепосоченото определение на Окръжен съд Осиек от 24 юни 1997 г. е в нарушение на чл. 3, ал. 2 от Закона за общата амнистия. Съответната част от решението [на Върховния съд] гласи:

„ ...

Чл. 1, ал. 1 от Закона за общата амнистия предвижда обща амнистия за наказателно преследване и съд за извършителите на престъпления, извършени във връзка с агресията, въоръжените бунтове или въоръжения конфликт ... в Хърватия. Съгласно ал. 3 на същия член амнистията обхваща престъпления, извършени между 17 август 1990 г. и 23 август 1996 г. ...

С цел правилното тълкуване на тези разпоредби – освен общото условие въпросното престъпление да е извършено между 17 август 1990 г. и 23 август 1996 г. (което условие е изпълнено в настоящия случай) – трябва да е налице пряка и важна връзка между престъплението и агресията, въоръжения бунт или въоръжения конфликт. Това тълкуване е в съответствие с общия принцип, че който е извършил престъпление, трябва да понесе отговорността за него. Следователно горните разпоредби трябва да бъдат тълкувани внимателно, с необходимата предпазливост, така че амнистията да не изпадне в противоречие със същността си и да не постави под въпрос целта, за която въпросният закон е бил приет. Следователно изразът „във връзка с агресията, въоръжените бунтове или въоръжения конфликт“, използван в Закона за общата амнистия, който не дава конкретно определение на характера на тази връзка, следва да бъде тълкуван в смисъл, че връзката трябва да бъде пряка и съществена.

...

Част от фактите в обстоятелствената част относно престъпленията, в които подсъдимият Fred Marguš е обвинен в точки 1, 2 и 3 от обвинителния акт, които навеждат на някаква връзка с агресията срещу Република Хърватия, въоръжените бунтове или въоръжения конфликт в Хърватия, се отнася до пристигането в Сепин на жертвите на тези престъпления – S.B., V.B. и малолетния S.I.B, заедно с техните съседи, след като са избягали от село Ivanovac поради нападение на т.нар. „Ю[гославска] Н[ародна] А[рмия]“. Следва да се подчертае, че не се оспорва фактът, че подсъдимият Fred Marguš е бил член на Хърватската армия. Тези обстоятелства обаче не са достатъчни да обосновават пряка връзка с агресията, въоръжените бунтове или въоръжения конфликт в Хърватия, каквато връзка е условие за прилагането на Закона за общата амнистия.

В обстоятелствената част относно престъпленията по точка 4 на обвинителния акт се констатира, че обвиняемият извършва тези деяния като член на Мобилизационния резерв на Сerip, след като дежурството му приключило. Тази характеристика на деянието не представлява важна връзка между престъпленията и войната, защото, ако такава беше налице, амнистията щеше да обхваща всички престъпления, извършени между 27 август 1990 г. и 23 август 1996 г. от членове на Хърватската армия или вражески формирования (освен специално посочените в чл. 3, ал. 1 от Закона за общата амнистия деяния); със сигурност това не е било намерението на законодателя.

Най-накрая, военната кариера на подсъдимия, описана подробно в протестираното определение, не може да бъде критерий за прилагането на Закона за общата амнистия ...

Обстоятелствената част на обвинителния акт ... не сочи, че въпросните деяния са извършени по времето на агресията, въоръжените бунтове или въоръжения конфликт в Хърватия или във връзка с тях.

...“.

В. Втора група наказателни производства срещу жалбоподателя (дело № К-33/06)

13. На 26 април 2006 г. Окръжна прокуратура Осиек внесе обвинителен акт срещу жалбоподателя, с който го обвинява във военни престъпления срещу цивилни лица. Делото се гледа от тричленен състав на Окръжен съд Осиек, включително с участието на съдия М.К. По време на целия процес жалбоподателят е представляван от адвокат.

14. На 19 март 2007 г. се провежда заключително съдебно заседание с участието и на жалбоподателя, и на неговия адвокат. По време на заключителните пленарии на страните жалбоподателят е отстранен от съдебната зала. Адвокатът на жалбоподателя остава в залата и излага неговите заключителни доводи. Релевантната част от протокола на това съдебно заседание гласи:

„Председателят на състава отбелязва, че подсъдимият Marguš е прекъснал заместник-окръжния прокурор на Осиек („заместник-прокурора“) по време на заключителната му пленария и че подсъдимият е предупреден от съда да не нарушава реда; след като [подсъдимият] прекъсва заместник-прокурора за втори път, получава устно предупреждение.

След като председателят на съда устно е предупредил подсъдимия Marguš, същият продължава да коментира заключителната пленария на заместник-прокурора. В резултат на това съдът решава, а председателят разпорежда отстраняване на подсъдимия Marguš от съдебната зала до обявяването на присъдата.

...“.

15. След като жалбоподателят е изведен от залата, се пристъпва към съдебните прения като са изслушани заместник-прокурора, адвокатите на жертвите, адвокатите на защитата и един от подсъдимите.

16. Произнасянето на присъдата е определено за 21 март 2007 г. и заседанието е закрито. Жалбоподателят присъства на обявяването на присъдата. Съдът го намира за виновен като обвиняем и му налага наказание четиринадесет години лишаване от свобода. Съответната част от присъдата гласи:

„...“

Подсъдимият Fred Marguš

и

подсъдимият T.D. ...

са виновни [в това, че]

в периода между 20 и 25 ноември 1991 г. в Џерп и околностите му в нарушение на член 3 § 1 от Женевската конвенция относно закрила на цивилните лица във време на война от 12 август 1949 г. и на член 4 § 1 и член 4 § 2, буква а) и член 13 от Допълнителния протокол към Женевската конвенция от 12 август 1949 г. относно закрилата на жертвите на немеждународни въоръжени конфликти (Протокол II) от 8 юни 1977 г. при защита на тази територия от въоръжени нападения на местното бунтуващо се сръбско население и на т.нар. Югославска народна армия, извършили съвместно посегателство срещу конституционния правов ред и териториалната цялост на Република Хърватия, Fred Marguš като командир на второ подразделение на трети корпус от 130-та бригада на Хърватската армия и другият подсъдим T.D. като член на същото подразделение под командването на Fred Marguš, с намерението да убият сръбски граждански лица [са извършили следните деяния]:

подсъдимият Fred Marguš

а) на 20 ноември 1991 г. около 8:00 ч сутринта забелязва V.B. и S.B., които стоят ... пред сградата на Противопожарната отбрана в Ivanovac и бягат от къщата си поради нападенията на Югославската народна армия, ... стреля по тях с автомат ... което причинява огнестрелни рани в главата на S.B. ... и на врата му, вследствие на което веднага настъпва смъртта на S.B., а V.B. е ранен и пада на земята. Подсъдимият напуска мястото, скоро след това се връща и като вижда, че V.B. все още е жив, а до него е деветгодишният му син Sl.B. и ... съпругата му M.B., отново стреля по тях с автомата си и уцелва два пъти V.B. в главата ... и два пъти в ръката ... вследствие на което скоро настъпва смъртта на V.B., а Sl.B. е уцелен в крака ... което му причинява тежка телесна повреда;

б) в периода между 22 и 24 ноември 1991 г. арестува N.V. и Ne.V. в Џерп, като ги заплашва с огнестрелно оръжие, присвоява техния автомобил [Фолксваген] Голф ... отвежда ги в приземния етаж на къщата ... където ги завързва с въже за креслата и ги държи завързани без храна и вода и заедно с членовете на подразделението си ... ги бие и обижда, разпитва ги за твърдяната им вражеска дейност и за притежаването на радиостанция, като през цялото време не позволява на други членове на подразделението да им окажат помощ ... след което ги извежда от Џерп и ги отвежда в гората ... където са застреляни с няколко изстрела от огнестрелно оръжие ... от което последва смъртта на N.V. и Ne.V.;

в) на 23 ноември 1991 г. около 13:30 ч арестува на автобусната спирка S.G. и D.G. и роднината им Lj.G. и ги отвежда в една къща ... завързва ръцете им на

гърба и заедно с Т.В. ги разпитва за предполагаемата им вражеска дейност, а вечерта, докогато те продължават да бъдат вързани, ги извежда от Љерин ... където стреля в тях ... от което последва смъртта им;

подсъдимите Fred Marguš и T.D. [действащи] заедно

d) на 25 ноември 1991 г. около 13:00 ч в Љерин, като виждат S.P. да кара автомобила си Голф ... го спират по искане на Fred Marguš ... и го отвеждат в полето ... където ... Fred Marguš заповядва на T.D. да застреля S.P., а T.D. се подчинява [на заповедта], като стреля веднъж в S.P. ... след което Fred Marguš също стреля в него няколко пъти с автомат ... от което последва смъртта на S.P., а Fred Marguš присвоява автомобила му.

...“.

17. Присъдата на жалбоподателя е потвърдена от Върховния съд на 19 септември 2007 г., а наказанието му е увеличено на петнадесет години лишаване от свобода. Релевантната част от присъдата на Върховния съд гласи:

„Съгласно чл. 36, ал. 5, т. 5 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) в състава на съда не може да участва съдия, който е участвал в разглеждането и решаването на същото дело от по-долния съд, както и който е участвал в постановяването на оспорения съдебен акт.

Наистина, съдия М.К. е бил в състава на съда по делото, по което е прието протестираното определение. Той е бил председател на състава на Окръжен съд Осиек, който постановява решението ... от 24 юни 1997 г., с което се прекратява делото срещу подсъдимия Fred Marguš на основание чл. 1, ал. 1 и 3 и чл. 2, ал. 2 от Закона за общата амнистия.

Въпреки че и двете групи дела са образувани срещу един и същ обвиняем, те не са едни и същи. Въпросният съдия е участвал в състава на съда по две различни дела срещу един и същ подсъдим. По делото, по което е подадена настоящата жалба, съдия М.К. не е участвал в постановяването на акт от по-долния съд, нито пък на акт, който е обжалван или е атакуван с извънредно средство за правна защита.

...

Подсъдимият неоснователно поддържа, че първоинстанционният съд действа в нарушение на чл. 346, ал. 4 и на чл. 347, ал. 1 и 4 от НПК, като провежда заключителното заседание в отсъствието му и в отсъствието на неговия защитник, защото го е отстранил от съдебната зала по време на съдебните прения. Така по негово твърдение той е възпрепятстван да представи заключителната си пледоария. Освен това не е бил информиран за случилото се на заседанието по време на неговото отсъствие, а разпореждането за отстраняването му не е прието от целия състав на съда по делото.

За разлика от твърденията на подсъдимия от писмения протокол от проведеното на 19 март 2007 г. заседание става ясно, че подсъдимият Fred Marguš прекъсва заместник-окръжния прокурор [на Осиек] по време на заключителната му пледоария и два пъти е предупреден от председателя на съда. Тъй като подсъдимият продължава с това си поведение, съставът на съда взема решение да го отстрани от съдебната зала ...

Това действие на съда по делото е в съответствие с чл. 300, ал. 2 от НПК. Подсъдимият Fred Marguš започва да нарушава реда в залата по време на заключителната пледоария на [заместник-окръжния] прокурора [на Осиек] и

продължава с тези действия, след което е отстранен от съдебната зала с решение на състава на съда по делото. Той е допуснат отново в залата при обявяване на присъдата на 21 март 2007 г.

Тъй като съдът изцяло е спазил чл. 300, ал. 2 от НПК, доводът на подсъдимия е неоснователен. По делото няма нарушение на правото на защита и отстраняването на подсъдимия от залата по време на заключителните пledoарии не е повлияло на присъдата.

...

По-нататък подсъдимият Fred Marguš твърди, че атакуваната присъда нарушава принципа „ne bis in idem“ ... тъй като по някои от обвиненията, по отношение на които присъдата била обжалвана, производството вече било прекратено ...

...

Вярно е, че срещу обвиняемия Fred Marguš в Окръжен съд Осиек е гледано дело № К-4/97 във връзка с, *inter alia*, ... четири убийства ... на S.B., V.B., N.V. и Ne.V., както и ... поставяне в опасност на живот и имущество ... Тези дела са приключени с окончателна присъда № Kv 99/97 (К-4/97), постановена на 24 юни 1997 г. от Окръжен съд Осиек на основание Закона за общата амнистия ...

Въпреки че настъпилите последици от престъпленията, които са предмет на гледаното в Окръжен съд Осиек дело № К-4/97, а именно смъртта на S.B., V.B., N.V. и Ne.V. и тежката телесна повреда на Sl.B., са част от фактическите обстоятелства [на разглежданите престъпления] и по делото, по което е била постановена атакуваната присъда, престъпленията [по двете въпросни групи наказателни производства] не са едни и същи.

Сравнението между фактическите обстоятелства [на разглежданите престъпления] по двете групи дела показва, че преследваните деяния не са идентични. Фактическите обстоятелства [относно престъпленията, посочвани] в атакуваната присъда, включват и други престъпни обстоятелства, които са с по-широк обхват от онези, съставляващи предмета на дело № К-4/97 в Окръжен съд Осиек. [По настоящото дело] подсъдимият Fred Marguš е обвинен в нарушение на правилата на Женевската конвенция относно закрила на гражданите лица във време на война от 12 август 1949 г. и на Допълнителния протокол към Женевската конвенция от 12 август 1949 г. относно закрилата на жертвите на немеждународни въоръжени конфликти (Протокол II) от 8 юни 1977 г., за това, че в периода от 20 до 25 ноември 1991 г., защитавайки тази територия от въоръжени нападения на местното бунтуващо се сръбско население и на т.нар. Югославска народна армия, които вършат съвместно посегателство срещу конституционния правов ред и териториалната цялост на Република Хърватия, както и в нарушение на правилата на международното право, той извършва убийство и измъчва граждански лица, отнася се с тях по нехуманен начин, арестува ги незаконно, издава заповед за убийство на гражданско лице и извършва грабеж на имущество на гражданско население. Горепосочените деяния съставляват посегателство върху защитени от международното право ценности, а именно военно престъпление срещу гражданско население по чл. 120, ал. 1 от Наказателния кодекс.

Тъй като фактическите обстоятелства на разглежданото престъпление и неговата правна квалификация се отличават от онези, предмет на предишното дело, по това, че обхватът на обвиненията срещу подсъдимия Fred Marguš е

много по-широк и е различен от онзи по предишното дело (№ К-4/97), не е налице сила на пресъдено нещо (res judicata) ...“.

17. След това жалбоподателят подава жалба до Конституционния съд, която е отхвърлена на 30 септември 2009 г. Конституционният съд потвърждава съображенията на Върховния съд.

II. РЕЛЕВАНТНО ВЪТРЕШНО ПРАВО

18. Релевантните разпоредби на Наказателно-процесуалния кодекс (*Zakon o kaznenom postupku*) (обн., изм. и доп., Държавен вестник, бр. 110/1997 г., бр. 27/1998 г., бр. 58/1999 г., бр. 112/1999 г., бр. 58/2002 г. и бр. 62/2003 г., бр. 178/2004 г. и бр. 115/2006 г.), предвиждат следното:

Член 300

„(1) Ако подсъдим ... нарушава реда на съдебното заседание или не изпълнява разпорежданията на председателя на съда, същият предупреждава подсъдимия ... Съставът на съда може да разпорежи отстраняване на подсъдимия от съдебната зала ...

(2) Съставът на съда може да разпорежи отстраняване на подсъдимия от съдебната зала за определено време. Ако подсъдимият отново наруши реда [той може да бъде отстранен от съдебната зала] до приключване на представянето на доказателствата. Преди приключване на представянето на доказателствата председателят на съда призовава подсъдимия и му указва правилата за поведение по време на съдебното заседание. Ако подсъдимият продължи да нарушава реда или засегне достойнството на съда, съдът отново може да разпорежи отстраняването му от залата. В този случай заседанието приключва в отсъствието на подсъдимия, а председателят на съда или друг член на състава го уведомява за постановената присъда в присъствието на секретар-протоколист.

...“.

Член 367

„(1) Съществено процесуално нарушение е налице, когато:

...

3. заседанието е проведено без лице, чието присъствие е задължително по силата на закона

...

...“.

19. Релевантните към случая разпоредби на Закона за амнистия за наказателно преследване и наказателни дела за престъпления, извършени по времето на въоръжените конфликти и войната срещу Република Хърватия от 25 септември 1992 г. (*Zakon o oprostu od krivičnog progona i postupka za krivična djela počinjena u oružanim*

sukobima i u ratu protiv Republike Hrvatske) (обн., Държавен вестник, бр. 58/1992 г.) гласят следното:

Член 1

„Прекратява се наказателното преследване на извършителите на престъпления [извършени] по времето на въоръжените конфликти, на войната срещу Република Хърватия или във връзка с тези конфликти или война, извършени между 17 август 1990 г. и деня на влизане в сила на този закон. За тези престъпления не се започва наказателно преследване и не се образуват наказателни дела. В заварените случаи на образувани наказателни дела съдът по делото го прекратява служебно. Задържаните под стража ..., за които се прилага амнистията, се освобождават“.

Член 2

„Амнистията по чл. 1 от този закон не се предоставя на извършителите на престъпления, за чието преследване Република Хърватия има задължение по международното право“.

Член 3

„Прокурорът може да подаде протест срещу съдебно определение по чл. 1 ... от този закон в срок от двадесет и четири часа от връчване на определението, ако прецени, че то е в нарушение на чл. 2 от този закон“.

20. Релевантната част от измененията на посочения закон, приети на 6 юни 1995 г., гласи следното:

„В чл. 1, ал. 1 от Закона за амнистия за наказателно преследване и наказателни дела за престъпления, извършени по времето на въоръжените конфликти и войната срещу Република Хърватия от 25 септември 1992 г. (обн., ДВ, бр. 58/1992 г.) думите „деня на влизане в сила на този закон“ се заменят с думите „10 май 1995 г.“

21. Релевантните разпоредби на Закона за общата амнистия от 24 септември 1996 г. (*Zakon o općem oprostju*) (обн., Държавен вестник, бр. 80/1996 г.) гласят следното:

Член 1

„С този закон се предоставя обща амнистия за наказателно преследване и наказателни дела на извършителите на престъпления, извършени по времето на агресията, въоръжените бунтове и въоръжените конфликти и във връзка с агресията, въоръжените бунтове и въоръжените конфликти в Република Хърватия.

Амнистията не се прилага за изпълнението на влезли в сила присъди срещу извършителите на престъпления по ал. 1 от този член.

Амнистията за наказателно преследване и наказателни дела се прилага за престъпления, извършени между 17 август 1990 г. и 23 август 1996 г.“

Член 2

„Срещу извършителите на престъпления по чл. 1 от този закон не се започва наказателно преследване и не се образуват наказателни дела.

Вече започнатите производства по наказателно преследване се прекратяват, а по вече образуваните наказателни дела съдът служебно прекратява делото с определение.

Задържаните под стража, на които е предоставена амнистия по ал. 1 от този член, се освобождават.“

Член 3

„Амнистия по чл. 1 от този закон не се предоставя на извършителите на най-тежки нарушения на хуманитарното право, които имат характер на военни престъпления, а именно: геноцид по чл. 119 от Основния наказателен кодекс на Република Хърватия (обн., ДВ, бр. 31/1993 г., консолидирана редакция, изм. и доп., ДВ, бр. 35/1993 г., бр. 108/1995 г., бр. 16/1996 г. и бр. 28/1996 г.); военни престъпления срещу цивилно население по чл. 120; военни престъпления срещу ранени и болни по чл. 121; военни престъпления срещу военнопленници по чл. 122; помагачество и склоняване към геноцид и военни престъпления по чл. 123; незаконно убийство или раняване на враг по чл. 124; незаконно присвояване на вещи на убити или ранени на бойното поле по чл. 125; употреба на незаконни бойни средства по чл. 126; престъпления срещу участници в преговори по чл. 127; жестоко отношение към ранени, болни и военнопленници по чл. 128; неоправдано забавяне на репатрирането на военнопленници по чл. 129; унищожаване на културно-историческо наследство по чл. 130; подбудителство към агресивна война по чл. 131; злоумишлено използване на международни символи по чл. 132; расова и друга дискриминация по чл. 133. вземане в робство и търговия с роби по чл. 134; международен тероризъм по чл. 135; поставяне в опасност на лица под международна закрила по чл. 136; вземане на заложници по чл. 137 и тероризъм по смисъла на разпоредбите на международното право.

Амнистия не се предоставя на извършителите на други престъпления по Основния наказателен кодекс на Република Хърватия (обн., ДВ, бр. 31/1993 г., консолидирана редакция, изм. и доп., ДВ, бр. 35/1993 г., бр. 108/1995 г., бр. 16/1996 г. и бр. 28/1996 г.) и по Наказателния кодекс на Република Хърватия (обн., ДВ, бр. 32/1993 г., консолидирана редакция, изм. и доп., ДВ, бр. 38/1993 г., бр. 28/1996 г. и бр. 30/1996 г.), които не са извършени по време на агресията, въоръжените бунтове или въоръжените конфликти и не са свързани с агресията, въоръжените бунтове или въоръжените конфликти в Република Хърватия.

...“

Член 4

„Прокурорът може да подаде протест срещу определение по чл. 2 от този закон, с което съдът е предоставил амнистия на извършител на престъпление, за което този закон предвижда амнистия, в рамките на дадената от прокурора правна квалификация на престъплението.“

III. РЕЛЕВАНТНИ ТЕКСТОВЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ АКТОВЕ И ДОКУМЕНТИ

A. Женевска конвенция от 1949 г. относно закрилата на жертвите на въоръжени конфликти и Допълнителните протоколи към нея

22. Релевантната част на общия член 3 от Женевските конвенции от 1949 г. гласи:

Член 3

„В случай на въоръжен конфликт, който не е от международен характер, протичащ на територията на една от Високодоговарящите страни, всяка участваща в конфликта страна е задължена да прилага като минимум следните разпоредби:

1. Лицата, които не участват пряко във военните действия, включително лицата от състава на въоръжените сили, които са сложили оръжие, и тези, които са извадени от строя поради болест, раняване, задържане в затвор или лагер или поради друга причина, при всички обстоятелства се третират хуманно, без каквато и да е дискриминация, основаваща се на раса, цвят на кожата, религия или вероизповедание, пол, произход или имотно състояние или друг подобен критерий.

За тази цел следните деяния са и остават забранени по всяко време и навсякъде по отношение на посочените по-горе лица:

- a) насилието над живота и личността и по-специално убийството във всичките му форми, осакатяването, жестокото третиране и изтезанията;
- b) вземането на заложници;
- c) посегателствата над личното достойнство и по-специално унижителното и оскърбителното третиране;
- d) произнасянето на присъди и тяхното изпълнение без предходно съдебно решение, постановено от редовно учреден съд, който предоставя всички съдебни гаранции, които са признати за необходими от цивилизованите народи.

...“

23. Релевантните разпоредби на Женевската конвенция I за подобряване участието на ранените и болните в действащите въоръжени сили от 12 август 1949 г. (по-нататък „Първата Женевска конвенция“) гласят:

Глава девета. Мерки за възпиране на злоупотреби и нарушения

Член 49

„Високодоговарящите страни се задължават да предприемат всички необходими законодателни мерки, за да осигурят ефективни наказателни санкции спрямо лица, извършили или разпоредили извършването на някое от

тежките нарушения на разпоредбите на тази Конвенция, определени в следващия член.

Всяка Високодоговаряща страна има задължението да издири лицата, за които съществуват доказателства, че са извършили или че са разпоредили извършването на такива тежки нарушения и независимо от тяхната националност да предаде тези лица на собствените си съдилища. Тя може също така, ако предпочита и в съответствие с разпоредбите на своето собствено законодателство, да ги предаде на друга засегната Високодоговаряща страна, за да бъдат съдени, при условие че тази Високодоговаряща страна разполага с доказателства, които ѝ дават основание да повдигне обвинение срещу тези лица.

...“

Член 50

„Тежките нарушения, посочени в предходния член, се отнасят до тези, които включват някое от следните деяния, ако са извършени срещу лица или имущество, закриляни от тази Конвенция: предумишлено убийство, изтезания или нехуманно третиране, включително биологически експерименти, преднамерено причиняване на големи страдания или тежки увреждания на тялото или на здравето, и незаконно и произволно извършване на значителни разрушения и присвоения на имущество, без да са оправдани от военна необходимост.“

24. Членове 50 и 51 от Женевската конвенция II за подобряване участта на ранените, болните и претърпелите корабкрушение от състава на морските въоръжени сили от 12 август 1949 г. (по-нататък „Втората Женевска конвенция“) съдържат същия текст, както членове 50 и 51 от Първата Женевска конвенция.

25. Членове 129 и 130 от Женевската конвенция III относно третирането на военнопленниците от 12 август 1949 г. (по-нататък „Третата Женевска конвенция“) съдържат същия текст, както членове 50 и 51 от Първата Женевска конвенция.

26. Членове 146 и 147 от Женевската конвенция IV относно закрилата на цивилните лица във време на война от 12 август 1949 г. (по-нататък „Четвъртата Женевска конвенция“) съдържат същия текст, както членове 50 и 51 от Първата Женевска конвенция.

27. Релевантната част от Допълнителен протокол II към Женевските конвенции относно закрилата на жертвите на немеждународни конфликти, Женева, от 8 юни 1977 г. гласи:

Член 4

„1. Лицата, които не участват пряко във военните действия или са престанали да участват във военните действия, независимо дали свободата им е ограничена или не, имат право на зачитане на личността, достойнството и убежденията им и на религиозните им обичаи. При всички обстоятелства те се третират хуманно, без каквато и да е дискриминация. Забранява се заповед да не се оставят живи противници.

2. Без да се засяга общото приложение на горната разпоредба, следните деяния са и остават забранени по всяко време и навсякъде по отношение на посочените в параграф 1 лица:

а) насилие срещу живота, здравето или физическото или психическо благосъстояние на лица, и по-специално убийство, както и жестоко третиране като измъчване, осакатяване или каквато и да е форма на наказване с побой; ...“

Член 13

„1. Цивилното население и отделните цивилни лица се ползват с обща закрила от опасностите, произтичащи от военни действия. За да се осигури прилагането на тази закрила, при всички обстоятелства се спазват следните правила.

2. Цивилното население като цяло и отделните цивилни лица не може да бъдат обект на нападение. Забранени са актове на насилие и заплахи за насилие, основната цел на които е разпространяването на терор сред цивилното население.

3. Цивилните лица се ползват с предвидената от тази част закрила, освен ако и за времето, през което участват пряко във военните действия.

В. Обичаи на международното хуманитарно право

28. По указание на държавите, заседавали на 26-та Международна конференция на Червения кръст и Червения полумесец, Международният комитет на Червения кръст (МКЧК) представи през 2005 г. Изследване на обичайното международно хуманитарно право (под редакцията на J.-M. Henckaerts и L. Doswald-Beck) (Customary International Humanitarian Law, 2 Volumes, Cambridge University Press & ICRC, 2005). Проучването съдържа списък от обичайни правила на международното хуманитарно право. Правило 159 относно немеждународните въоръжени конфликти гласи:

„След края на военните действия властите на спечелилата страна трябва да положат усилия, за да гарантират възможно най-широка амнистия на лицата, участвали в немеждународен въоръжен конфликт или на тези, лишени от свобода по причини, свързани с въоръжения конфликт, с изключение на лицата, които са заподозрени, обвиняеми или осъдени за извършването на военни престъпления.“

С. Съвет за сигурност на Обединените нации

Резолюция за положението в Хърватия № 1120 (1997 г.) от 14 юли 1997 г.

„Съветът за сигурност:

...

7. Настоятелно приканва правителството на Република Хърватия да премахне съмненията във връзка с прилагането на Закона за амнистията и да го приложи честно и обективно в съответствие с международните стандарти, и по-

специално като бъдат приключени всички разследвания на престъпления, обхванати от амнистията и съвместно с Обединените нации и местната сръбска общност бъде направен и подробен преглед на всички висящи обвинения срещу лица за сериозни нарушения на международното хуманитарно право, които не са обхванати от амнистията, с цел приключване на делата на лица, срещу които няма достатъчни доказателства;

...“

D. Европейски парламент

Резолюция А3-0056/93 от 12 март 1993 г.

29. Релевантната част от текста на Резолюцията относно правата на човека по света и политиката на Общността по правата на човека за 1991/1992 г. гласи:

„Европейският парламент

...

7. Вярва, че проблемът за безнаказаност ... може да приеме формата на амнистия, имунитет или извънредна подсъдност и че ограничава демокрацията, като се толерират нарушения на правата на човека и на пострадалите жертви;

8. Потвърждава, че не следва да останат ненаказани тези лица, които носят отговорност за военни престъпления в бивша Югославия ...“

IV. РЕЛЕВАНТНА МЕЖДУНАРОДНА ПРАКТИКА

A. Комитет по правата на човека на Обединените нации

1. Общ коментар № 20 на член 7 (Четиридесет и четвърта сесия, 1992 г.)

30. Комитетът по правата на човека на Обединените нации отбелязва в своя Общ коментар № 20 на член 7 от Международния пакт [за граждански и политически права], че някои държави са предоставили амнистия по отношение актове на изтезания. Той посочи, че „[а]мнистиите са по принцип несъвместими със задължението на държавите да разследват такива актове; те трябва да гарантират отсъствие на подобни актове в рамките на своята юрисдикция и да гарантират, че такива няма да се случват в бъдеще. Държавите не могат да лишават лицата от правото на ефективно средство за правна защита, включително обезщетение и предоставяне на възможност за преразпитаване, доколкото е възможно.“

2. Общо коментар № 31 [80]: Характерът на общото правно задължение, наложено на държавите – страни по Пакта, от 26 май 2004 г.

„18. Ако посочените в параграф 15 разследвания разкрият нарушения на някои от правата по Пакта, държавите – страни по Пакта трябва да гарантират, че отговорните за това ще бъдат предадени на правосъдието. Както и при неразследване, непредаване на правосъдието на извършителите на тези нарушения може само по себе си да произведе отделно нарушение на Пакта. Тези задължения възникват по-специално за онези нарушения, които се признават за престъпления или по националното, или по международното право, като например изтезания и аналогично жестоко, безчовечно и унизително третиране (член 7), произволно лишаване от живот (член 6), както и насилствено изчезване (членове 7 и 9 и често член 6). Действително, проблемът за безнаказаност за тези нарушения – въпрос, по който Комитетът проявява постоянна загриженост, може да бъде важен елемент, допринасящ за повтаряне на нарушенията. Когато са извършени като част от широка или системна атака върху гражданското население, тези нарушения на Пакта са престъпления против човечеството (вж. Римския статут на Международния наказателен съд, член 7).

Съответно, когато държавни служители или представители на държавата извършат нарушения на посочените в настоящия параграф права по Пакта, съответните държави – страни по Пакта не могат да освободят извършителите от лична отговорност, така както това ставаше при някои амнистии (вж. общ коментар № 20 (44)) и предишни правни привилегии и гаранции срещу щети. Освен това никакво служебно положение не оправдава лицата, които могат да бъдат обвинени в отговорност за такива нарушения и да бъдат защитени от юридическа отговорност.

...“

В. Комисията по правата на човека на Обединените нации

1. Резолюция 2002/79 от 25 април 2002 г. и Резолюция 2003/72 от 25 април 2003 г.

„Комисията по правата на човека:

...

2. Подчертава също важноста на това да бъдат взети всички необходими и възможни мерки за подвеждането под отговорност на извършителите, включително на техните съучастници, за нарушения на международното право по правата на човека и на хуманитарното право; потвърждава, че не следва да се предоставя амнистия на извършителите на нарушения на международното хуманитарно право и това по правата на човека, които съставляват тежки престъпления, и настоятелно приканва държавите да предприемат действия в съответствие със своите задължения по силата на международното право;

...“

2. Резолюция 2004/72 от 21 април 2004 г.

„Комисията по правата на човека:

...

3. Потвърждава също, че не следва да се предоставя амнистия на извършителите на нарушения на правата на човека и на международното хуманитарно право, които съставляват престъпления; настоятелно приканва държавите да предприемат действия в съответствие със своите задължения по силата на международното право и приветства отмяната, отказа и анулирането на амнистии и други имунитети.

...“

3. Резолюция 2005/81 от 21 април 2005 г.

„Комисията по правата на човека:

...

3. Потвърждава също, че не следва да се предоставя амнистия на извършителите на нарушения на правата на човека и на международното хуманитарно право, които съставляват престъпления; настоятелно приканва държавите да предприемат действия в съответствие със своите задължения по силата на международното право и приветства отмяната, отказа и анулирането на амнистии и други имунитети, и подкрепя заключението на Генералния секретар, че одобрените от Обединените нации мирни споразумения никога не може да съдържат обещание за амнистии за геноцид, престъпления срещу човечеството, военни престъпления и тежки нарушения на правата на човека.

...“

С. Специален докладчик на Обединените нации по въпросите на изтезанията

Пети доклад, док. UN E/CN.4/1998/38 от 24 декември 1997 г.

31. През 1998 г. във връзка с проекта на Статут на Международния наказателен съд Специалният докладчик на Комисията по правата на човека на ООН подчерта в заключенията и препоръките в петия си доклад по въпроса за правата на човека по отношение на лицата, които под каквато и да е форма са задържани под стража или лишени от свобода, и по-специално са подложени на изтезания и други жестокости, нехуманно или унижително отношение или наказание, следното:

„220. В тази връзка Специалният докладчик е наясно с това, че е възможно да бъдат приети национални амнистии, за да се въведе пречка пред предлаганата съдебна юрисдикция. Той счита, че приемането на такива закони подкопава както настоящия проект, така и в общ план международната законност. Такива действия биха значително компрометирали целта на предложения съд, като дават възможност на държавите със свой закон да изваждат свои граждани от подсъдността на

Съда. Това би подкопало международната законност, защото поначало държавите не могат да се позовават на своето право, за да избегнат задълженията си по международното право. Тъй като международното право изисква от държавите да наказват посочените в проекта на Статут на Съда престъпления, и по-специално изтезанията, и да изправят извършителите пред правосъдието, въпросните амнистии са *ipso facto* нарушение на задълженията на съответните държави да осигурят преследване на нарушенията от правосъдието. ...“

D. Международен наказателен трибунал за бивша Югославия (МНТЮ)

32. Релевантната част от *делото Furundžija* (присъда от 10 декември 1998 г.) гласи следното:

„155. Фактът, че изтезанията са забранени от императивна норма на международното право има други последици на междудържавно и на индивидуално равнище. На междудържавно равнище забраната служи на международната делегитимация на всеки законодателен, административен и съдебен акт, който позволява изтезание. Би било неиздържано да се твърди от една страна, че поради императивната (*jus cogens*) стойност на забраната на изтезанията международните договори и обичаи, допускащи изтезания, ще бъдат нищожни *ab initio*, а след това ще бъде необмислено една държава да предприема мерки, с които разрешава или мълчаливо толерира изтезания или да освободи от отговорност извършителите на изтезания чрез амнистия. Ако възникнеше такава ситуация, националните мерки, нарушаващи основния принцип и които и да са съответни разпоредби на международен договор, ще предизвикат обсъдените по-горе последици и освен това няма да бъдат международноправно признати. Потенциалните жертви, ако имат процесуална легитимация (*locus standi*) пред компетентен международен или национален съд, могат да заведат дело, с което да поискат от съда да установи международната неправомерност на националната мярка; или жертвата може да предяви пред чуждестранен съд граждански иск за обезщетение, от който по този начин ще бъде поискано *inter alia* да не зачита правната стойност на националния акт, допускащ изтезанието. Още по-важно обаче е това, че на извършителите на изтезание, които действат въз основа на тези национални мерки или се възползват от тях, въпреки това може да бъде търсена наказателна отговорност за изтезание, както в чужда държава, така и в собствената им държава при последващ режим. Накратко, въпреки възможността за разрешение с национален акт на законодателен или съдебен орган за нарушаване на принципа за забрана на изтезанията, индивидите остават обвързани със спазването на този принцип. Както Международният военен трибунал в Нюрнберг посочва, „индивидите носят международни задължения, които дерогират националните задължения за спазване, наложени от държавата на индивида.“

Е. Междоамериканска комисия по правата на човека

1. Преписка № 10.287 (El Salvador), доклад от 24 септември 1992 г.

33. През 1992 г. в доклад във връзка с масовото избиване в Las Hojas, Салвадор от 1983 г., по време на което се твърди, че 74 лица са убити от членове на Салвадорските въоръжени сили с участието и на членове на Гражданска защита, който инцидент доведе до петиция пред Междоамериканската комисия по правата на човека, същата изтъква, че:

„... прилагането на Закона [за амнистията за постигане на национално помирение на Салвадор от 1987 г.] съставлява ясно нарушение на задължението на салвадорското правителство да разследва и накаже нарушаването на правата на жертвите от Las Hojas и да осигури обезщетение за настъпилите от нарушенията вреди ... Настоящият закон за амнистията, както е приложен към тези случаи, а именно като изключва възможността за средство за правна защита в случаите на убийство, нечовешко отношение и липса на съдебни гаранции, отрича фундаменталния характер на най-основните права на човека. Той елиминира може би единственото най-ефективно средство за осигуряване спазването на тези права – провеждането на съдебен процес и наказване на извършителите.“

2. Доклад по състоянието на правата на човека в Салвадор, док. OEA/Ser.L/V/II.85 Doc. 28 rev. (1 юни 1994 г.)

34. През 1994 г. в доклад по състоянието на правата на човека в Салвадор Междоамериканската комисия по правата на човека заявява във връзка със Закона за общата амнистия на Салвадор следното:

„... въпреки необходимостта, която може да наложат преговорите за мир, и без оглед на често политическите съображения, доста компромисният Закон за общата амнистия [за установяване на мир], приет от Законодателното събрание на Салвадор, съставлява нарушение на международните задължения, които Салвадор е поел с ратификацията на Американската конвенция за правата на човека, защото законът позволява „реципрочна амнистия“, без най-напред да бъде призната отговорност ... тъй като се прилага за престъпления срещу човечеството и тъй като премахва всякаква възможност за получаване на съразмерно парично обезщетение, най-вече за жертвите.“

3. Преписка 10.480 (El Salvador), доклад от 27 януари 1999 г.

35. През 1999 г. в доклад по случай, свързан със салвадорския Закон за общата амнистия за установяване на мир от 1993 г., Междоамериканската комисия по правата на човека заявява следното:

„112. Комисията следва да подчертае, че [този закон] беше приложен към тежки нарушения на правата на човека в Салвадор, извършени между 1 януари

1980 г. и 1 януари 1992 г., включително разследваните и установените от Комисията за истината. По-специално неговото действие беше продължено, наред с другото, по отношение на престъпления като масови екзекуции, изтезания и насилствено изчезване на лица. Някои от тези престъпления се считат за толкова тежки, че обосноваха приемането на специални международни договорености по този въпрос и включването на специални мерки за предотвратяване безнаказаността за тях, включително универсална подсъдност и неприлагане на давност ...

...

115. Комисията отбелязва също, че член 2 [от този закон] очевидно е приложен към всички нарушения на общия член 3 [от Женевските конвенции от 1949 г.] и на Допълнителен протокол II от 1977 г., извършени от представители на държавата по времето на въоръжения конфликт в Салвадор.

...

123. ... с приемането и изпълнението на Закона за общата амнистия държавата Салвадор е нарушила правото на съдебни гаранции, закрепено в член 8, параграф 1 [от Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.] във вреда на оцелелите жертви на изтезания и на техните роднини ...които бяха лишени от възможност да заведат дела в гражданските съдилища, като всичко това е във връзка с член 1, параграф 1 от Конвенцията ...

...

129. ...с прокламирането и изпълнението на Закона за амнистията Салвадор е нарушил правото на съдебна защита, закрепено в член 25 [от Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.] във вреда на оцелелите жертви ...“

В своите заключения Междоамериканската комисия по правата на човека заявява, че Салвадор „е нарушил по отношение на същите лица и общия член 3 от четирите Женевски конвенции от 1949 г. и член 4 от Допълнителен протокол II от 1977 г.“. Освен това, за да се гарантират правата на жертвите, тя препоръча на Салвадор „ако е необходимо, ... да отмени този закон с обратно действие (*ex-tunc*).“

Г. Междоамерикански съд по правата на човека

36. В решението си по делото *Barrios Altos* от 2001 г., което включва въпроса за правомерността на перуанските закони за амнистия, Междоамериканският съд по правата на човека заявява:

„41. Съдът счита, че всички разпоредби за амнистия и разпоредби за налагане и установяване на мерки, чието предназначение е да премахнат отговорността, са недопустими, тъй като целта им е да предотвратят разследване и наказване на лица, отговорни за тежки нарушения на правата на човека като изтезания, неподсъдност, масови или произволни екзекуции и насилствено изчезване на лица, като всички тези деяния са забранени, защото нарушават неотменни права, признати от международното право по правата на човека.

42. Съдът, водим от наведените от Комисията доводи, които не са оспорени от държавата, намира, че приетите от Перу закони за амнистия са попречили

на близките на жертвите и на оцелелите жертви в този случай да бъдат изслушани от съдия ... с тях е нарушено правото на съдебна защита ... с тях е предотвратено разследването, залавянето, преследването и осъждането на отговорните лица за събитията, случили се в Baggio Alto, като по този начин не е спазен член 1, параграф 1 [от Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.] и е възпрепятствано изясняването на фактите по този случай. Най-накрая, приемането на закони за самоамнистия, които са несъвместими [с Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.], означава, че Перу не е спазило задължението, предвидено в член 2 [от Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.], да приведе вътрешното си законодателство в съответствие.

43. Съдът счита за необходимо да подчертае, че в контекста на общите задължения, установени в член 1, параграф 1 и в член 2 [от Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.], държавите – страни по нея са длъжни да вземат всички мерки за гарантирането на това никое лице да не остане лишено от съдебна защита и от упражняване на правото на просто и ефективно средство за правна защита по смисъла на членове 8 и 25 [от Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.]. Съответно държавите – страни [по Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.], които приемат закони, имащи обратен ефект, каквито са законите за самоамнистия, нарушават членове 8 и 25 във връзка с член 1, параграф 1 и с член 2 [от Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.]. Законите за самоамнистия водят до беззащитност на жертвите и поддържат безнаказаността; следователно те са очевидно несъвместими с целите и духа на Конвенцията. Този вид закони изключва идентифицирането на лица, които са отговорни за нарушаване на правата на човека, защото са пречка за разследването и за достъпа до правосъдие и лишават жертвите и роднините им от възможността да узнаят истината и да получат съответно обезщетение.

44. Поради явната несъвместимост на законите за самоамнистия с Американската конвенция по правата на човека, посочените закони не произвеждат правно действие и не могат да продължат да бъдат пречка за разследването на фактите по това дело, както и за идентифицирането и наказването на отговорните лица, нито могат да имат същия или подобен ефект по отношение на други случаи, станали в Перу, когато са нарушени установените [с Американската конвенция за правата на човека от 1969 г.] права.“

В мнението си, което подкрепя решението по делото, съдия Antônio A. Cançado Trindade добавя следните съображения:

„13. Международноправната отговорност на държавата за нарушения на международно признати права на човека, включително за нарушения, станали под формата на приемане и прилагане на закони за самоамнистия, и индивидуалната наказателна отговорност на агентите-извършители за тежки нарушения на правата на човека и на международното хуманитарно право, са двете страни на една и съща монета в борбата с жестокостта, безнаказаността и несправедливостта. Беше необходимо да се чака дълги години, докато се стигне до това заключение, което е наложително също – позволете ми да наблегна на един въпрос, който ми е много присърце – за събуждането на универсална правна съвест като *par excellence* материален източник на самото международно право.“

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНИ НАРУШЕНИЯ НА ЧЛЕН 6 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

37. Жалбоподателят се оплаква, че един и същ съдия участва в приключилото през 1997 г. дело и в делото, по което е намерен за виновен през 2007 г. Наред с това той се оплаква, че е бил лишен от правото да изложи заключителните си доводи. Той се позовава на член 6 §§ 1 и 3 от Конвенцията, релевантните части от които гласят следното:

„1. Всяко лице при решаването на ... основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо ... гледане на неговото дело ... от независим и безпристрастен съд ...

...

3. Всяко лице, обвинено в извършването на престъпление, има следните минимални права:

...

с) да се защитава лично или да ползва адвокат по свой избор, а ако не разполага със средства за заплащане на адвокат, да му бъде предоставена безплатно служебна защита, когато интересите на правосъдието го изискват;

...“

A. Допустимост

38. Съдът отбелязва, че тази част от жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията. Той констатира също, че жалбата не е недопустима на друго основание. Следователно жалбата трябва да бъде обявена за допустима.

B. По същество

1. Становища на страните

39. Жалбоподателят твърди, че е нарушено правото му на справедливо гледане на неговото дело. Той най-напред твърди, че съдия М.К. не е бил безпристрастен член на съда по делото, който установява вината му за военни престъпления срещу гражданско население и го е осъжда на четиринадесет години лишаване от свобода, тъй като същият съдия преди това е бил председател на състава по наказателно дело № К-4/97 по описа на Окръжен съд Осиек, по което жалбоподателят е подсъдим по някои от същите обвинения. След това той твърди, че с отстраняването му от съдебната зала по

време на заключителното заседание на 19 март 2007 г. Окръжен съд Осиек е нарушил процесуалните правила.

40. Във връзка с твърдението за липса на безпристрастност у съдия М.К. Правителството посочва, че Върховният съд вече е разгледал същото оплакване и е установил, че двете въпросни групи дела се отнасят до различни престъпления на жалбоподателя. В хода на първата група дела съдия М.К. не се произнася по съществуващото на делото, както и не преценява доказателствата, нито разглежда обвиненията срещу жалбоподателя, а единствено прилага Закона за общата амнистия и постановява прекратяване на производството.

41. Що се отнася до отстраняването на жалбоподателя от съдебната зала по време на заключителното заседание по делото на 19 март 2007 г., Правителството твърди, че жалбоподателят е нарушил реда в съдебната зала. След извеждането му от залата неговият адвокат-защитник е представил неговите заключителни доводи.

2. Оценка на Съда

(а) Безпристрастност на съдия М.К.

42. Съдът напомня, че има два вида проверки за преценяване на това дали съдът е бил безпристрастен по смисъла на член 6 § 1: при първия се преценяват личните убеждения на конкретен съдия по даденото дело, а при втория се преценява дали съдията е предоставил гаранции, достатъчни да изключат всяко легитимно съмнение в това отношение (вж., наред с други източници, дело *Gautrin u Others c/y Франция*, точка 58, 20 май 1998 г., *Reports of Judgments and Decisions* 1998-III).

43. По отношение субективната проверка Съдът най-напред отбелязва, личната безпристрастност на съдията трябва да се презюмира до доказване на противното (вж. дело *Wettstein c/y Швейцария*, № 33958/96, точка 43, ECHR 2000-XII). В настоящият случай Съдът не е убеден, че има достатъчно доказателства съдия М.К. да е показал лична пристрастност, когато е бил в състава на Окръжен съд Осиек, който е намерил жалбоподателя за виновен във военни престъпления срещу гражданското население и го е осъдил на четиринадесет години лишаване от свобода.

44. По отношение проверката от обективна страна, трябва да се определи дали – без оглед поведението на съдията – са налице установими факти, които могат да наведат основателно съмнение в безпристрастността на съдията. Това означава, че при преценяване на това дали в даден случай има легитимна причина, която да поражда опасение за пристрастност на определен съдия, становището на засегнатата страна е важно, но не е решаващо. Решаващо е дали това опасение може да бъде счтено за обективно обосновано (вж. дела

Ferrantelli u Santangelo c/y Италия, 7 август 1996 г., точка 58, Доклади 1996-III; *Wettstein*, цитирано по-горе, точка 44; и *Micallef c/y Малта*, № 17056/06, точка 74, 15 януари 2008 г.). В това отношение определено значение могат да имат дори възприятия или, с други думи, „правосъдието трябва не само да бъде въздадено, а трябва и да бъде усетено като въздадено“ (вж. дела *De Cubber c/y Белгия*, 26 октомври 1984 г., точка 26, Серия А № 86; *Mežnarić c/y Хърватия*, № 71615/01, точка 32, 15 юли 2005 г. и *Micallef*, цитирано по-горе, точка 75).

45. Що се отнася до настоящия случай, Съдът отбелязва, че наистина съдия М.К. участва и в наказателно дело № К-4/97 в Окръжен съд Осиек, и в наказателно дело № К-33/06 срещу жалбоподателя в същия съд. Обвиненията срещу жалбоподателя по тези две групи дела се припокривали в известна степен (вж. точка 66 по-долу).

46. Съдът констатира по-нататък, че и двете дела са били първоинстанционни, т.е. на същинската фаза на процеса. Първата група дела е прекратена на основание Закона за общата амнистия, тъй като съдът по делото приема, че обвиненията срещу жалбоподателя попадат в приложното поле на общата амнистия. По това дело не са разглеждани фактите във връзка с престъпленията, нито е изследван въпросът за вината на жалбоподателя. Следователно съдия М.К. не е изразявал становище относно каквото и да е аспект по съществуването на делото.

47. Съдът намира, че при тези обстоятелства не са налице установими факти, които да могат да оправдаят съмнение в непристрастността на М.К., нито жалбоподателят каквото и да е легитимно основание да се страхува от това.

48. Горезложените съображения са достатъчни и позволяват на Съда да стигне до извода, че няма нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията.

(b) Отстраняване на жалбоподателя от съдебната зала

49. Най-напред Съдът подчертава, че не е негова задача да решава спора между страните относно това дали Окръжен съд Осиек действа в съответствие с приложимите разпоредби на хърватския Наказателно-процесуален кодекс, когато отстранява жалбоподателя от съдебната зала по време на заключителните пледоарии. Задачата на Съда е да прецени дали от гледна точка на Конвенцията е спазено правото на жалбоподателя на защита в степен, която съответства на гаранциите по член 6 от Конвенцията. В тази връзка Съдът препотвърждава, че изискванията по член 6 § 3 трябва да бъдат разбирани като особени аспекти на правото на справедливо гледане на делото, гарантирано от § 1 (вж., наред с други източници, дело *Balliu c/y Албания*, № 74727/01, точка 25, 16 юни 2005 г.). Като цяло Съдът е призван да прецени дали наказателните дела в своята цялост са гледани справедливо (вж., наред

с други източници, дела *Imbrioscia c/y Швейцария*, 24 ноември 1993 г., Серия А № 275, точка 38; *S.N. c/y Швеция*, № 34209/96, точка 43, ECHR 2002-V и *Vanyan c/y Русия*, № 53203/99, точки 63—68, 15 декември 2005 г.).

50. Съдът е съгласен, че съдебните прения са важен етап от наказателния процес, през който страните имат възможността да изложат устно своите виждания по цялото дело и по всички представени по делото доказателства, както и да дадат своята оценка на резултатите от процеса. Когато обаче подсъдимият нарушава реда в залата, от съда по делото не може да се очаква да остане пасивен и да позволи такова поведение. Нормално задължение на съда е да запази реда в съдебната зала, като предвидените за целта правила се прилагат еднакво за всички присъстващи, включително и за подсъдимия.

51. В настоящия случай жалбоподателят двукратно е предупреден да не прекъсва заключителните пледоарии на заместник-окръжния прокурор на Осиек. Едва след това, тъй като продължава да нарушава реда, той е отстранен от залата. Същевременно обаче защитникът му остава в залата и представя заключителните му доводи. Следователно жалбоподателят не е пречатван да се възползва от възможността да изложи окончателното си становище по делото, което е направено от неговия адвокат. В тази връзка Съдът отбелязва още, че жалбоподателят, който разполага с правна защита на всички етапи от делата, е имал достатъчна възможност да подготви защитната си стратегия и да обсъди със защитника си заключителната си пледоария още преди заключителното съдебно заседание.

52. С оглед на тези обстоятелства и като разглежда делата в тяхната цялост, Съдът намира, че отстраняването на жалбоподателя от съдебната зала по време на заключителното заседание не накърнява правото му на защита до степен, която да е несъвместима с изискванията на принципа на справедливо гледане на делата.

53. Следователно Съдът приема, че няма нарушение на член 6 § 1 и на член 6 § 3 (с) от Конвенцията.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 4 ОТ ПРОТОКОЛ № 7 КЪМ КОНВЕНЦИЯТА

54. Жалбоподателят се оплаква, че престъпленията, предмет на приключеното през 1997 г. дело и на делото, по което през 2007 г. е намерен за виновен, са едни и същи. Той се позовава на член 4 от Протокол № 7 към Конвенцията, който гласи следното:

„1. Никой не може да бъде съден или наказан от съда на една и съща държава за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден с влязла в сила присъда в съответствие със закона и наказателно-процесуалните разпоредби на тази държава.

2. Разпоредбите на предходния параграф не представляват пречка за възобновяване на производството в съответствие със закона и наказателно-процесуалните разпоредби на съответната държава, ако има доказателство за нововъзникнали или новооткрити факти или ако в предходното дело е допуснато фундаментално нарушение, което е възможно да е повлияло на изхода от делото.

3. Не се допуска дерогиране на този член на основание на член 15 от Конвенцията.

А. Допустимост

55. Правителството твърди, че делото срещу жалбоподателя по обвиненията в убийство пред Окръжен съд Осиек под № К-4/97 е прекратено на 24 юни 1997 г., докато Конвенцията влиза в сила за Хърватия на 6 ноември 1997 г. Следователно каквито и да са жалби във връзка с това дело са несъвместими *ratione temporis* с Конвенцията.

56. Жалбоподателят не прави коментари по този въпрос.

57. Съдът отбелязва, че първата група наказателни производства срещу жалбоподателя действително приключва още преди влизането на Конвенцията в сила за Хърватия. Втората група наказателни производства, по които жалбоподателят е намерен за виновен във военни престъпления срещу гражданското население, обаче е разглеждана и приключена след 5 ноември 1997 г., на която дата Хърватия ратифицира Конвенцията. Правото на едно лице да не бъде съдено и наказано два пъти не може да бъде изключено по отношение на делото, което е разглеждано преди ратификацията, когато съответното лице е осъдено за същото престъпление след ратификацията на Конвенцията. Ето защо сам по себе си фактът, че първото дело е приключило преди посочената дата, не може да изключи времевата компетентност на Съда по настоящото дело.

58. По-нататък Съдът счита, че това оплакване не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията. В същото време то не е недопустимо на някакво друго основание и следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

В. По същество

1. Становища на страните

59. Правителството твърди, че двете групи дела нямат за предмет едни и същи обвинения, тъй като обхватът на обвиненията срещу жалбоподателя по втората група е значително по-широк, което води до квалифициране на въпросните престъпления като военни престъпления срещу гражданското население.

60. То твърди по-нататък, че втората група дела представлява изключение по член 4 § 2 от Протокол № 7 и че тези производства са образувани и поради допуснат съществен порок в предходната група дела. В тази връзка те изтъкват, че държавите в състава на бивша Югославия в известна степен не са желали да преследват собствени граждани за нарушения на международното и хуманитарното право, което довежда до създаването на Международния трибунал за бивша Югославия в Хага.

61. С образуването на втората група дела националните органи просто спазват задължението си за наказателно преследване и наказване на извършителите на военни престъпления.

62. Жалбоподателят твърди, че обвиненията, които са повдигнати срещу него по въпросните две групи дела, се припокриват частично, поради което той е съден два пъти за едни и същи престъпления.

2. Оценка на Съда

63. Съдът отбелязва виждането си, изразено по делото *Zolotukhin*, че член 4 от Протокол № 7 трябва да се разбира като забрана за досъдебно и съдебно наказателно производство за второ „престъпление“, доколкото то произтича от идентични факти или от факти, които по същество са същите (вж. дело *Sergey Zolotukhin c/y Русия* [ГК], № 14939/03, § 82, ECHR 2009-...).

64. Така първият въпрос, който следва да бъде изяснен, е дали престъпленията, за които е преследван жалбоподателят, са едни и същи. В тази връзка Съдът изтъква, че престъпленията, описани в точки 1, 2, 3 и 4 от внесения срещу жалбоподателя на 20 април 1993 г. обвинителен акт, както и в новата точка, добавена към акта на 25 януари 1996 г., съответстват на престъпленията, описани в точки а) и б) от присъдата от 21 март 2007 г. и следователно, в тази степен, обвиненията срещу жалбоподателя по въпросните две групи наказателни дела, са едни и същи.

65. Следващият въпрос, който следва да се изясни, е дали определението от 24 юни 1997 г. за прекратяване на делото по обвиненията, внесени от заместник-окръжния прокурор на Осиек на 25 януари 1996 г. и посочени в точки 3 и 4 на обвинителния акт от 20 април 1993 г. трябва да бъде разбирано като окончателно оправдаване или осъждане на жалбоподателя.

66. В тази връзка Съдът препраща към редакцията на член 4 от Протокол № 7, който предвижда, че принципът *ne bis in idem* ще бъде нарушен, когато лицето е повторно съдено или наказано за престъпление, „за което вече е било окончателно оправдано или осъдено“. Тази формулировка може да се разбира като отнасяща се до хипотеза, при която първата група дела следва да са приключили с окончателно оправдаване или осъждане на подсъдимия. В настоящия

случай обаче първата група дела срещу жалбоподателя приключва с прекратяването ѝ на основание, че са изпълнени условията по Закона за общата амнистия (вж. точка 10 по-горе). Определението за прекратяване не предполага каквото и да е съдебно следствие по повдигнатите срещу жалбоподателя обвинения и не съставлява произнасяне по въпроса за вината на жалбоподателя. Водим от горното, Съдът счита, че следователно остава отворен въпросът дали определението може да бъде счтено за „окончателно оправдаване или осъждане“ по смисъла на член 4 от Протокол № 7.

67. Съдът обаче ще остави този въпрос отворен по настоящото дело и вместо да дава отговор, ще пристъпи към анализ на член 4 § 2 от Протокол № 7. Тази разпоредба изрично предвижда възможността едно лице да бъде отново преследвано по същите обвинения по реда и при условията на националното право при възобновяване на наказателното производство, когато бъдат представени нови доказателства или бъде открит съществен порок в предходния процес.

68. Съдът отбелязва, че наказателното производство срещу жалбоподателя е образувано на 19 декември 1991 г. Съгласно обвинителния акт от 20 април 1993 г. са му повдигнати обвинения в убийство, причиняване на тежка телесна повреда, поставяне в опасност на живот или имущество и в кражба. Делото е прекратено на основание Закона за общата амнистия от 1996 г.

69. По делото, проведено по обвинителния акт от 26 април 2006 г., същите обстоятелства обаче са квалифицирани впоследствие като военни престъпления срещу гражданското население, състоящи се, *inter alia*, в осакатяване на цивилни лица, държането им завързани с въже в приземен етаж на къща без храна и вода, побой над тях, разпитването им, възпрепятстване на други лица да им окажат помощ, умишлено убийство на няколко граждански лица и присвояване на техни вещи. Жалбоподателят е осъден за тези престъпления. Националният съд приема, че той е нарушил член 3 § 1 от Четвъртата Женевска конвенция, както и член 4 § 1, член 4 § 2(a) и член 13 от Допълнителния протокол към Женевските конвенции от 12 август 1949 г. относно закрилата на жертвите на немеждународни военни конфликти (Протокол II) от 8 юни 1977 г.

70. Съдът отбелязва, че в решението си от 19 септември 2007 г. Върховният съд установява, че Законът за общата амнистия е приложен неправилно по отношение на извършените от жалбоподателя престъпления. Същият съд приема за установено, че по онова време жалбоподателят е бил командир на второ подразделение на трети корпус в състава на 130-та бригада на Хърватската армия. След като описва деянията на жалбоподателя, посоченият съд изтъква, че начинът на тълкуване на Закона за общата амнистия по отношение

на жалбоподателя е поставил под въпрос самата цел, за която е бил приет въпросният закон.

71. Съдът вече се е произнасял, че когато представител на държава е обвинен за престъпления, които включват изтезания или лошо отношение, от изключителна важност е да няма давност за наказателното производство и за осъждането и че даването на амнистия или помилването не следва да са допустими (вж. дела *Abdülsamet Yaman c/y Турция*, № 32446/96, точка 55, 2 ноември 2004 г.; *Okkallı c/y Турция*, № 52067/99, точка 76, 17 октомври 2006 г. и *Yeşil и Sevim c/y Турция*, № 34738/04, точка 38, 5 юни 2007 г.). Той поспециално е постановил, че националните власти не следва да създават впечатлението, че са искали да оставят такива деяния ненаказани (вж. дела *Egmez c/y Кипър*, № 30873/96, точка 71, ECHR 2000-XII и *Turan Sakir c/y Белгия*, № 4256/06, точка 9, 10 март 2009 г.).

72. В решението си по дело *Ould Dah c/y Франция* (dec.), № 13113/03, ECHR 2009 г.) Съдът, като се позовава и на актове на Комитета по правата на човека към Обединените нации и на МНТЮ, приема, че амнистията поначало е несъвместим акт със задължението на държавите да разследват деяния като изтезание и че следователно задължението за преследване на извършители на престъпления не следва да бъде подкопавано от създаването на безнаказаност за извършителя чрез приемане на закон за амнистия, който може да бъде счетен за несъвместим с международното право. Така задължението на държавите да преследват деяния като изтезанието, което се отнася и за умишленото убийство, е трайно установено от практиката на Съда. Съдът счита, че същото трябва да важи и за военните престъпления.

73. Предоставянето на амнистия за „международни престъпления“, които включват престъпленията срещу човечеството, военните престъпления и геноцида, все повече се приема за забранено от международното право. Това разбиране произтича от обичаите на международното хуманитарно право, от конвенциите за правата на човека, както и от решенията на международните и регионални съдилища и развиващата се практика на държавите, тъй като е налице засилваща се тенденция международните, регионалните и националните съдилища да не признават общите амнистии, въведени с национални закони.

74. С оглед на практиката и препоръките на различни международни органи с цел предотвратяване и забрана на предоставянето на амнистия за военни престъпления, Съдът приема становището на Правителството, че предоставянето на амнистия в полза на жалбоподателя за неговите деяния, които са били квалифицирани като военни престъпления срещу гражданското население, е съставлявало съществен порок на процеса (вж. точка 62 по-горе).

75. Водим от горното, Съдът изразява съгласие с изводите на Върховния съд в частта им, че Законът за общата амнистия е неправилно приложен спрямо жалбоподателя (вж. точка 12 по-горе). Съдът изказва удовлетвореност от това, че при наличието на съществен порок на процеса, състоящ се в прилагане на Закона за общата амнистия към извършените от жалбоподателя престъпления, производството е било възобновено, като условията по член 4 § 2 от Протокол № 7 за възобновяване са били изпълнени. Следователно няма нарушение на член 4 от Протокол № 7.

III. ТВЪРДЯНИ ДРУГИ НАРУШЕНИЯ НА КОНВЕНЦИЯТА

77. Последното оплакване на жалбоподателя е по член 6 § 1 и е във връзка с преценката на обстоятелствата и доказателствата от националните съдилища.

76. Въз основа на всички материали по делото, с които разполага, и доколкото оплакването е в кръга на неговата компетентност, Съдът счита, че тази част от жалбата не съдържа никакви признаци за наличие на нарушение на Конвенцията. С оглед на това в тази си част жалбата е недопустима съгласно член 35 § 3 (а), тъй като е явно необоснована и трябва да бъде отхвърлена съгласно член 35 § 4 от Конвенцията.

ВЪЗ ОСНОВА НА ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* оплакването на основание член 6 от Конвенцията във връзка с безпристрастността на съдия М.К. и с отстраняването на жалбоподателя от съдебната зала, както и оплакването на основание на член 4 от Протокол № 7 за допустими, а останалата част от жалбата за недопустима;
2. *Приема*, че няма нарушение на член 6 от Конвенцията;
3. *Приема*, че няма нарушение на член 4 от Протокол № 7 към Конвенцията.

Изготвено на английски език и оповестено в писмен вид на 13 ноември 2012 г. съгласно Правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Søren Nielsen
Секретар

Anatoly Kovler
Председател